СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 47. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 10-го березня 1944. No. 47. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, March 10, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОМУНІСТИ ЗА ПОТАЙНЕ ОПАНУВАННЯ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ

НЮ ЙОРК. — Виконуючи свою заяву перед двох місяців, що Комуністична Партія Америки не буде діяльна політично, а буде поширювати свої ідеї через інші організації, генеральний секретар партії Ирл Бравдер відбув перед кількома тижнями тайні наради з деякими провідниками СІО і видав наказ, щоб ліве крило комуністів йшло перебоєм при правиборах у юніях, що творять Американську Робітничу Партію і добули в ній контролю. При цій нагоді виявилося, що в Комуністичній Партії Америки повстав тепер розлам. Вилієм З. Фостер, предсідник партії, противиться співпраці з такими капіталістами, як Форд або Рузвелт, а зате хоче співпрацювати з такими, як Тамес Ламонт. Інші комуністи називають Фостера „ворогом постанов в Тегерані", де Сталін заключив союз із Рузвелтом й Чорчилем.

ЗАМИКАЮТЬ ШКОЛИ.

НЮ ЙОРК. — Упродовж останних 5 літ замітне зменшення числа учнів у професійних та високих школах в Ню Йорку до цієї міри, що міська шкільна рада рішила замкнути 44 додаткових кляс, на які повинаймано окремі приміщення і в той спосіб защадити містові багато видатків. Статистика виказує, що академічні кляси зменшилися на 16,765 місць від недавнього найвищого числа учнів.

РЕПУБЛИКАНЦІ ПЕРЕМОГЛИ ПРИ ДОПОВНЯЮЧИХ ВИБОРАХ.

ДЕНВЕР (Колорадо). — При доповняючих конгресових виборах в першому дистрикті в Колорадо переміг кандидат Републиканської Партії, бизнесмен Дін М. Гілеспай, проти демократа, военного ветерана майора Карла Е. Вютерлі. Републиканець дістав 41,-413 голосів, демократ 38,440 в довголітнім демократичній окрузі. Републиканці коментують, що це є „перемога" над прихильниками політики Нового Господину і що прихильники Рузвелта почали тратити ґрунт вже від 1942. р.

РІКЕНБАКЕР ЗА ВИБІР „АМЕРИКА ПЕРША" ПРЕЗИДЕНТА.

НЮ ЙОРК. — Славний капітан летунства, Еді Рікенбакер, як предсідник підприємства Істерн Ер Лайнс, виголосив в Економічному Клюбі промову, в якій домагався при найближчих виборах такого президента, що мав би все на увазі думку „Америка перша" в тій цілі, щоб вона перетривала все. При цій нагоді Рікенбакер пригадав, що президент повинен мати аж 15 крикмет які він вичислив у своїй промові в Бостоні перед двома місяцями.

СВІТ ПОТРЕБУЄ 130,000,000 МІСЦЬ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Міжнародне Бюро Праці проголосило погляд, що після війни, з огляду на цілковиту руїну підприємств, треба буде створити 130,-000,000 нових місць праці для людей, що потратили своє передвоєнне заняття. Цю справу будуть обговорювати на конференції у Філядельфії 20. квітня. На ню прибудуть делегати принаймні від 40 націй. Вони мають виробити плян переходу з военного фінансового стану на мирний по цілому світі відповідно до нового ладу, що буде встановлений після війни. Найважчою справою буде переведення економічної демобілізації.

ПЕРЕМІНА ПРОДУКЦІЇ НЕ БУДЕ ЛЕГКА.

ВАШИНГТОН. — На конференції делегатів підприємств для газетязського розголосу виявив свої погляди на переміну післявоєнної продукції предсідник Ради Военної Продукції Доналд М. Нелсон. Він думає, що треба буде пів року часу від погрому Німеччини, щоб розпочати продукцію мирових виробів. Конференцію скликало Бюро Военних Інформацій на спілку з Военною Радою для оголошень, щоб переконати учасників про поважне положення на фронтах і щоб стримати оптимістичне наставлення газетярів та агенцій, начеб то кінець війни вже був за плечами і начеб уже прийшов час на переміну военної продукції на мирову. Одначе Нелсон виявив теж, що держава знаменито приготована на післявоєнну продукцію без огляду на час, коли вона прийде.

СТУДЕНТИ ПРО ЧЕТВЕРТИЙ ВИБІР РУЗВЕЛТА.

НЮ ЙОРК. — Пробне голосування між цивільними й військовими студентами в університеті Колюмбія виказує різницю поглядів на цю справу між одною й другою групою. Цивільні студенти заявилися більшістю 72% за поновний вибір, а студенти, яких післала на студії команда военної фльоти, виявили більшість у 56%. Проти четвертого вибору заявилося 19% цивільних і 33% студентів в уніформах, а решта не подали своєї опінії.

Наступна Конвенція Українського Народного Союзу в Клівленді

Після основної дискусії над звітами членів Головного Уряду на річнім засіданню У. Н. Союзу в середу, 8. березня, прийшла черга на проекти для добра організації. Вислухавши завваг канадійського організатора В. Гірняка, складено відповідні пляни поширення У. Н. Союзу на Канаду і принято в цій справі дефінітивні резолюції.

Щоб мати постійно перед очами кількість членів У. Н. Союзу, які пішли до военної служби Америки, рішено постаратися за службовий прапор („сервис флеґ"), на якому будуть поміщені зірки за кожного члена-вояка. Прапор буде приміщений в домівці У. Н. Союзу в Джерзі Сиrі.

Після дискусії над Головною Конвенцією У. Н. Союзу в 1945. році принято місто Клівленд як найвідповідніше місце для конвенції.

Популудневі наради присвячено на обговорення потреб Союзового органу, щоденника „Свобода". Щоб прийти в поміч редакційному персоналови, ухвалено скомплетувати редакційну бібліотеку відповідними книжками, а для придбання оригінальних творів для ґазети рішено оголосити конкурс з нагородами для авторів, що пришлють для вжитку редакції повісти, оповіданняш драми та інші твори.

АМЕРИКА ДІСТАЄ ВЗАЄМНИЙ ЛЕНД-ЛІЗ

ВАШИНГТОН. — Взаміну за американський Ленд-Ліз, з котрого йдуть біліони долярів на допомогу Аліянтам вчасі війни, Злучені Держави дістали до 31. грудня 1943. р. від Великої Британії теж титулом Ленд-Лізу по 2 біліони річно. Це виявив Адміністратор Чужинної Економіки Ліо Т. Кравлі. Він сказав між іншим, що повітряна офензива Америки проти Німеччини не булаб можлива, колиб Англія не була дала від себе помочи Америці. А через видатну позичку для Росії стала можливою безупинна переможна акція Совєтів проти націстів — додав Кравлі. — При цій нагоді адмірал Ленд виявив, що посилки до Совєтів із Ленд-Лізу перевищали призначену квоту на 33 відсотки. — Щодо торговельних плянів після війни адмірал Ленд висловився, що Америка повинна втримати велику торговельну фльоту, яка моглаб розвозити половину світового торговельного набору по усім світі.

Фінляндія відкинула три російські домагання

СТОКГОЛЬМ. — У своїй ноті до совєтського уряду фінський уряд не приняв трьох точок з російської пропозиції, а саме: не згодився на інтернування німців у Фінляндії, на відкликання фінських військ до границі з 1940. року та на негайний поворот до совєтського союзу совєтських цивільних громадян.

Ціла нота держана в чемному тоні; відкидаючи три пункти, фінський уряд виправдується, чому йому неможливо їх приняти. Він видно старається не зривати зовсім переговорів.

Він вказує, що фінська армія ще не готова підприняти завдання інтернувати німців та що вона не може негайно відступати на границю з 1940. року, а зможе це зробити аж тоді, як умова про завішення зброї буде підписана. Це саме відноситься до негайного повороту совєтських цивільних громадян.

РОЗРИВ МІЖ СОВЄТАМИ Й ПОЛЬЩЕЮ МАЙЖЕ ПОВНИЙ

ЛОНДОН. — Дипльоматичні круги не роблять уже великої надії на можливість привернення нормальних відносин між совєтським урядом у Москві й польським урядом у Лондоні. І один і другий уряд заняв тверде становище, і не хоче з нього уступити: Москва настає на приняття поляками лінії Курзона, поляки не хочуть робити ніякої угоди щодо границі, поки не скінчиться війна.

Поляки дуже огірчені на британський уряд за його ведення польських справ, котре скінчилося тим, що премієр Чорчил публично в парляментарній промові порадив полякам пристати на московські домагання.

Тепер поляки покладають надію на Едварда Стетініуса, американського підсекретаря стейту, котрий тепер приїзджає до Лондону. Деякі поляки кажуть, що Вашингтон противиться відданню полякам відшкодовання коштом Німеччини.

АЛІЯНТИ ПОЧИНАЮТЬ ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ БУДУЧНОСТИ НІМЕЧЧИНИ

ЛОНДОН. — Европейська Дорадна Комісія почала тут дискусії в справі економічної, політичної й територіяльної будучности Німеччини. Справа покищо обмежилася до тимчасового обміну думок. В нарадах беруть участь представники: Злучених Держав, Великої Британії й совєтського союзу.

Американський і британський уряд предложили до одобрення совєтського уряду свою угоду з урядами Норвеґії, Голяндії й Бельґії щодо ведення цивільних справ у цих краях по звільненню їх територій від ворога.

ВЕЛИКИЙ МАЙНЕРСЬКИЙ СТРАЙК В АНҐЛІЇ

ЛОНДОН. — 80,000 майнерів вийшло на страйк у копальнях угля в південній Валії, домагаючися ревізії заплати за „овертайм" і „пісворк". В Анґлії з того приводу панують побоювання, щоб страйк не поширився на інші ділянки промислу.

ВІДДАВ УСЕ ЗА РІДНИЙ КРАЙ. — Держачи в руках рушницю, з лицем, оберненим до ворога, цей американський маринар улав без життя в бою на пісках побережжя острова Пари, коло Ениветока на Пацифіку. Щасливіші з тих маринарів оглядають упавших товаришів, чи нема між ними живих.

НОВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ РЕЙД НА БЕРЛІН

ЛОНДОН. — Американська Стратеґічна Повітряна Команда кинула на рейд на Берлін найбільше число літаків, яке колинебудь переводило операції проти одної точки. Рейд доконано, як це є правилом американців, у білий день. Коло дві тисячі літаків узяло в ньому участь, майже по рівному бомбовиків і боєвиків. Скинено 1,500 тон бомб. Вони зовсім знищили фабрику машинових шротів на берлінським передмістю Еркнері та інші промислові фабрики в самому Берліні.

Підчас боїв з американцями загинули 83 німецькі боєвики. Американці втратили 38 важких літаків, що є добрим рекордом у порівнанню з 68, утраченими в понеділковім рейді. Відлітаючим з поворотом летунам Берлін виглядав як одно море пожару.

У вівторок уночі британські важкі бомбовики били по мілітарних інсталяціях у Па-Де-Кале та в північній Німеччині.

НІМЕЧЧИНА ВЖИВАЄ ДО ОБОРОНИ БЕРЛІНА ЛЕТУНСЬКИХ УЧНІВ.

ЛОНДОН. — Американські летуни, що вернулися з рейдів на Берлін, оповідають, що підчас цих рейдів німці вживали до оборони Берліна кождий тип летуна, який тільки їм стоїть до розпорядимости, не виключаючи непокінчених учеників летунських шкіл. Як сказав один американський капітан, літаків вийшло проти нас стільки, що кожний міг собі вибирати, який рід він хоче стріляти.

З оповідань летунів видно теж, що німці здержувалися від масового виступу проти американських летунів, поки не були певні, що ціллю їх рейду є справді Берлін.

НІМЕЦЬКІ КЛОПОТИ З ФРАНЦУЗЬКИМИ ЗАЛІЗНИЦЯМИ.

ЛОНДОН. — Не дивлячися на те, що німецький уряд робить завзяті заходи, аби вдержувати французькі залізниці на вершку завдання супроти наближаючоїся аліянтської інвазії, ці залізниці далекі від цього стану. Залізниці щоправда існують, але рух на них поважно підорваний. Відчувається поважно недостача возів, а особливо льокомотив.

РОСІЯНИ ВІДБИВАЮТЬ НІМЕЦЬКІ НАСТУПИ.

ЛОНДОН. — Так звана перша українська армія відбила вперті протинаступи скріплених німецьких піхотинських і повзових відділів та поступила значно вперед на північному березі ріки Боґ; вона підсунулася на 7 миль до Проскурова й заняла місто Грушевицю, 59 миль від румунської границі.

Атакуючи Проскурів, червона армія дійшла до Староконстантинова, котрий німці сильно укріпили. За цей день вона добула понад сто місцевостей. Вона тепер контролює 33 милі залізниці з Проскурова до Тернополя. Вона заняла Чорний Острів, що лежить 11 миль від Проскурова.

Московський комунікат каже, що німецькі військa оставляють у чорних болотах України цілі валки повзів, гармат і троків.

До Стокгольму доносять, що німецький командант на Україні, маршал фон Манштайн, переніс свою кватиру з України до Румунії.

НІМЦІ ДАЛІ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ЧЕХІВ.

ЛОНДОН. — У Празі оповіщено урядово, що окупаційна влада розстріляла знову 10 чехів, у тому числі 4 жінки.

Між жінками є одна 50-літня лікарка, котру засуджено на смерть з трома мужчинами за те, що вона помагала втікаючим военним бранцям. Дві інші жінки засуджено на смерть за те, що їх чоловіки брали участь у підземельних організаціях.

НІМЦІ ЗНОВУ ЗАМАНЮЮТЬ ФРАНЦУЗІВ.

БЕРН. — Німецькі збройні сили почали в Франції скріплену реклямову кампанію з ціллю заманити французів до німецьких збройних сил. Обіцюють добровольцям різні привілеї, між іншим спеціяльні харчові пайки для їх родин. Замітно, що оголошення не говорять нічого про заплату.

Німці пробують стягнути французів передусім до своїх военних кораблів, транспортових полків і летунських помічників, що працюють на землі.

БРИТІЙСЬКА ФЛЬОТА ДОСЯГАЄ ПЕРЕДВОЄННОГО ТОНАЖУ.

ЛОНДОН. — Завдяки безупинній продукції кораблів Британія, не дивлячися на поважні втрати в боях, має тепер більшу военну фльоту, як вона мала на початку цеї війни.

За заявою британського міністра военної продукції в британському парляменті, Британія випродукувала до кінця 1943. року 83,000 повзів, понад 115,-000 гармат більшого калібру, півшеста міліона скорострілів, понад міліон панцирних автів та майже 90,000 літаків, переважно военного типу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокче число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Повторяється історія

„Перший лорд адміралії", себто міністер воєнної фльоти в британськім кабінеті, склав у британськім парляменті знаменну заяву в справі німецької субмаринової кампанії проти аліянтської мореплавби. Сказав він, що в 1941. році Аліянти тратили один корабель на кожних 181 кораблів, в 1942. році один на 233 кораблі, в цілому 1943. році один на 344 кораблі, але в другій половині того року тільки один на кожну тисячу кораблів.

Це на перший погляд не є зовсім ясна заява, але по застанові кожний її певно зрозуміє добре; вона означає, що чим далі, тим менше аліянтських кораблів затоплюють німецькі субмарини. Останне обчислення про те, що за шість місяців німці вспіли затопити на кожну тисячу кораблів тільки один, показує властиво понад усякий сумнів, що німецька субмаринова кампанія потерпіла повну невдачу.

Ця невдача це не є маловажна справа для перебігу війни. Що вона мала досягнути, знаємо з виразних, відкритих заяв Гітлера й інших німецьких лідерів. Вона мала на цілі передусім не допустити до Британії доставу засобів поживи з широкого світу. Якби ця одна ціль була німцями досягнена, то Британія мусіла би була Німеччині здатися, бо Британія не є щодо харчів самовистарчальною державою й вона мусіла би здачою рятувати перед виголодженням. Зрештою, Британія на довгу мету не могла настарчити навіть промислових виробів, потрібних на велику модерну війну в таких розмірах, в яких вона закроїлася, якби німецьким субмаринам було вдалося розвалити той міст між всесвітом і Британією, яким являється властне пливаючі по океанах аліянтські кораблі.

Німецька невдача є тим більшою, що провідники Німеччини знали, що в минулому Німеччина вже програла була якраз одну таку кампанію, і знали, як вона фатально відбилася на німецькій долі в тамтій війні. Гітлер перед цілим світом голосив, що він знає всі помилки минулої війни, і він напевно їх ніколи не повторить. Одною такою лекцією минулого, яку він обіцяв виминути, це була боротьба на два фронти, другою лекцією минулого це була невдача бльокади Британії. Через якийсь час справді виглядало, що цей сумнівного умового здоровля фірер справді вимине ці небезпеки, в які так необачно попав цісарський уряд Вільгельма Другого. Одначе, нині Гітлерова невдача якраз в цих пунктах може бути мірою фатальної ролі цеї людини в історії Німеччини. Він, котрий хвалився, що він не такий дурний, аби воювати на два фронти, якраз устряв у таку війну, і він, котрий хвалився, що ніколи не попустить субмаринової кампанії, поки не зібе Британії на коліна, дав противникам звести цю кампанію на ніщо.

Що гамує вияв політичної програми

Кожного дня читаємо про воєнні події в Европі. Зокрема про щораз сильніщий натиск на Німеччину зломити її мораль через бомбардовання, що знов має на цілі скорочення війни і того проливу крови, що буде получений з інвазією Европи.

Та поминаючи ось ті воєнні події, діються в Европі й інші речі. І то, як загально погоджуються, великої ваги. Це те, що звязане з територіяльними і політичними перемінами, що вже назрівають, а які готові довести до цілковитого перевороту в Европі. І то в тому розумінню, що Совети стануть у ній домінуючим чинником.

Ось те положення в Европі викликує серед многих велике занепокоєння. Навіть і в людей, що відомі з крайно лівих поглядів, а які не бажають бачити по війні ніяких диктатур і того, щоб хтось мав аж таку силу, щоб заважував нею на судьбі цілої низки народів, чи може й континенту. Ось ті люди питають тепер, чому саме в такому важному моменті не виставляють своєї політичної програми великі демократії, себто Злучені Держави і Велика Британія. Чому вони збувають отсі справи мовчанкою, питають тепер з різних сторін, а навіть збоку різних народів.

Хіба не може ніхто припустити, щоб уряди згаданих держав того всього не чули і не бачили. Хіба ніхто не подумає, щоб ось ті справи не турбували президента Рузвелта, чи Кордела Гола, Черчила чи Ідена. Очевидно, що вони про це все добре знають і тим стурбовані вже хочби тому, що вони виховані в такому дусі, щоби рахуватися з громадською опінією. Ось і тому, коли справи маються так, що вони таки не говорять про це, то мусять бути на те дуже важні причини. Важні в тому розумінню, що таке говорення моглоб нанести шкоду воєнним змаганням в часі, коли боротьба з Гітлером доходить до кульмінаційної точки.

Чому так є, це інша справа. Та про те найкраще таки знають такі люди як президент Рузвелт чи британський премієр Черчил, ніж ті, що вимагають повної отвертости у тих справах.

Можна бути певним, що як тільки буде повалена головна ворожа сила, себто нацизм, то все те скоро вияснится. Америка і Британія не зрезигнують і не можуть зрезигнувати з свого передового становища в перебудові світа. Та обставина складається так, що саме в теперішному моменті є найменше даних, щоб такі справи ставити на вістрю меча, коли треба обєднаного наступу проти Гітлера.

Ось так нам те все видається. Беремо ці справи в природній спосіб, бо як інакше можна їх брати, коли хочеться далі з усеї сили працювати для успішного закінчення війни і мати далі віру, що по війні настане кращий світ.

Проф. Микола Чубатий.

Обєднання чи дрібна торгівля українськими землями?

II.

(Докінчення).

Які частини України прилучила Москва до Російської Советської Республики?

Не треба думати, що в Совєтській Росії ціла українська територія належить до Совєтської України. Навпаки, вона обкроєна немилосерно на північнім сході, на сході та на полудні. На північнім сході не належить до України цілий етнографічно-український пояс полудневої Курщини, та Вороніжчини. Дальше відкроїла Москва від України східну частину пребагатого українського Донецького Басейну. До України не належить така виразно українська земля, як область українських кубанських козаків на Підкавказю, так звана популярно Кубанщина. До України не належить також півостров Крим.

На сході Україна є обкроєна сильно; український етнографічний простір біля 110 тисячів квадратових кільометрів відкроєний від України. Слід знати, що простір на Підкавказі далеко на схід від Кубанщини це простір етнографічно немосковська, але ріко заселена низько цивілізованими племенами калмуків та інших. Це немов природна територія поширювання української кольонізації і цивілізації на схід. Щоб загородити поширювання української суцільної етнографічної території на схід й зріст України, відтяли від України навіть чисто українську східну територію на сході та над берегами озівського моря та підкавказького чорноморського берега.

На самій Кубанщині повели навіть русифікаційну політику в шкільництві, що її зараз також в перших роках советського панування започаткував народний комісар освіти Російської Советської Републики, Лунарчарський, до речи зросійщений малорос.

Справа кримського півострова.

На полудні над Чорним Морем найбільше у світі природним закінченням України це малий край простором 25 тисяч кільометрів квадратних з людністю біля 700 тисяч мешканців мішанини українців, росіян, татар та других. Українці не становлять на Кримі більшости населення як і ніяка етнографічна ґрупа. Одначе півостров Крим важний для України своїм стратегічним та торговельно - комунікаційним значінням. Там лежить Севастопіль, морська твердиня та постій чорноморської воєнної фльоти. На кримськім півострові багато портів та лічничих місць. Найбільше природним булоб прилучити Крим до України в характері автономної републики з огляду на мішану людність півострова. Таких автономних републик десятки має Російська Советська Република. Одначе Москва не бажала мати з України правдиво союзну державу з можливістю господарського розвою та з власною воєнною фльотою. Тому прилучила Крим до Російської Советської Републики, хоч Крим навіть не має безпосереднього сухопутного получення з російською етнографічною територією.

Москві зовнім не бажаний природний розвій України, навпаки вона бажалаб відіпхнути Україну від Чорного моря та зробити з неї рільничу країну без аспірацій мати власну торговлю та власну чорноморську фльоту, яка навіть за царату мала поважно український характер обсадою воєнних кораблів українцями.

Замітне, що й Німеччина два рази вже пробувочи захопити Україну повела ту саму політику на Кримі, що її веде тепер Росія. В році 1918 німці прийшли в Україну як союзники на візвання українського уряду, одначе заняли Крим для себе та думали з нього зробити німецький бастіон на Чорнім морі. Коли за гетьмана Скоропадського українські війська увійшли на Крим, німці їх прогнали з Криму. В часі теперішної війни повторили націсти цю саму історію. Крим держали для себе, а західну частину чорноморського берега з другим портовим містом Одесою передали румунам під назвою Трансністрії. Кожен окупант України боїться української сили над Чорним морем, бо морський беріг, морська сила це запорука політичного та господарського розвою країни, це здорові легені держави. Тому кожен окупант бажає українську межу над Чорним Морем зменшити до найменших можливо розмірів, затками певний віддих України. Так само як німці й російські большевики Крим відділили від України; він належить нині до Росії, північної частини СССР.

Кілько українських просторів лишилосяб поза Україною?

Збираючи сказане разом, пробуймо переїхати довкруги етнографічних меж України, то побачимо, що вони обкроєні з усіх боків. Крим та Карпатська Україна з полудня, західне українське пограниче зі заходу, білоруське пограниче на півночі та російсько-українське на північнім сході та на сході. Більше ніж одна четверта частина України, біля 200 тисяч квадратних кільометрів, з українським населенням біля шість міліонів малиб опинитися поза Україною, формально називаною Українською Соціялістичною Радянською Републикою.

Під національним оглядом ці пограничча здебільша мало національно свідомі, тому Росія має майже повну певність, що вони не в силі стати осередками якогось поважнішого українського національного життя, навіть коли вони є поза границями СССР, бо більше ніж половина цеї обкроєної української території є таки в границях СССР та найшлася у певнім захисті, що там українське національне життя грізне для цілости російської імперії, напевно не розвинеться.

На засіданні Верховної Ради СССР, на якім комісар Молотов предложив проект поширення прав союзних советських републик, промовляв теж Гречуха, формальний та послушний президент Советської України. Він домагався, щоб до Советської України прилучити ще українські повіти Перемишль, Ярослав, Холм, тощо. Не всі вони вже нині, як Холм, на жаль є українські. Немає сумніву, що це була уплянована мова, щоб настраїнити поляків та зробити їх більше уступчивими при переговорах. Уважайте, мовляв, ми можемо від вас забрати ще й дещо простору на схід від лінії Курзона. Але чогось Гречуха замовчав про Карпатську Україну, про яку до угоди з Бенешом постійно писалося, що там працють українські партизани, що аж горять бажанням стати советськими горожанами. Забув тов. Гречуха ще 1939 року вімпнутися за українське Берестя та полудневе Полісся.

Не говоримо вже про це, що роками мовчить тов. Гречуха та український заграничний комісар Корнійчук про східні межі України, де такий самий простір як ціла Західна Україна прилучений до Росії. Колись за цей простір упоминався народний комісар Скрипник тай цим гріб собі копав. Тому час і нам дивитися відкритими очима на ту советську соборність. Напевно інакше дивився на українську соборність кожний український уряд, коиб він був справді українським, навіть комуністичним, а не послушним виконником знаряддям імперіялістичних плянів Росії.

БРИГАДИР БЕНДЖЕМИН Ф. ГАЙЛС, що став командантом американських військ на Середньому Сході. Його осідок буде в Каїрі. Його команда розтягається від Індії по атлянтійське побережжя Африки.

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застережені

ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТИ

Історична повість з часів Хмельниччини.

38)

Стрій козацьких лав в лісі мусів розірватися. Попереду поїхали знавці лісів вишукувати звірячі тропи. За ними, широким фронтом, виминаючи стовбури і зарослі, по два, по три посувалися козаки, пильно стежачи, щоб не стратити з очей своїх сусідів від центру. Догіднішими стежками тягнувся невеликий обоз з порохом і чотирма гарматками. Ліс ожив. Десь не десь зривався з корчів старий бурмило-медвідь. Оглядався здивовано, зло, що хтось нахабно посмів залізти у його володіння, потурбувати спокій його, володаря поліських пущ і багнищ. Готовий був зо сміливцями розправитись. Та побачивши, що влізливців тих забагато — давав ногам знати. Увесь його розум і відвічні лісові інстинкти самоохорони перебігали з під широчезного черепа у мускулятуру ніг і він гнав на осліп від небезпеки, поки великі прогалини трясовин не спиняли його.

А над козацтвом сновигало лісове птаство, байдуже до того, що ділялося внизу, — бреніли в пошуках непоказних лісових квітів дикі пчоли, сліпили людей і коней ненажерні комарі, овади, всяка лісова мушва. Час до часу звідкись вискакували вивірки і насторошивши вушка, піднявши вгору пухлатий хвостик, мляково-зацікавлено приглядалися небаченим велетенським сотворінням, — далі затуркотівши, гейби відсварюючись, швидко зникали у листі. З височини пражило липневе сонце, здіймало з багон нездорові запаморочуючі випари, виграваво проміннями по листах дерев, вбирало і козаків і коней причудливими ясно-тьмяними плямами.

Тяжкий стався шлях. Козацтво мусіло продиратися між гіллям все густіших хащів. В гущавині спішувалося, піднимало віти, щоб пропустити коней, стягало безліч перегнилих хвой і ялин, з здоровенними наче залізо смоляками-гилякам. Що далі в ліс, то посувалися все повільніше. Цюкали шаблі і сокири, прокладаючи непомітний шлях для возів. І люди і коні семим потом обливалися, пражені сонцем, без єдиного подуву вітру.

Вже сонце підійшло під південь. Передні гурти козацтва виїхали врешті на велику полонину, зарослу густою травою наче добра сіножать. Посередині полонини білів піщаний сугірок, вкритий ріденькою поліською дубровою. Сугірок оперізували вали на сотки сяжнів вшир і вздовж, зо слідами ледви помітного рова довкола. Та й на всій полонині залишилися сліди давного життя. Приглянувшись — можна було завважити зарослі рівчаки у рівній віддалі один від другого, розори[43]) залишені давним ралом. Чи це були сліди давного деревлянського укріплення, чи продукт творчости Овруцьких удільних князів, хто знає? Велика і багата українська земля, та зісталися на ній лиш вали і могили, свідки давної величі і культури...

На сугірку став штаб наказного гетьмана. Полкам дано розпорядок перепочити самим і попасти зголоднілих коней. Швидко вкрилася вся полонина. Козаки витягали Бог зна колй і де печені величезні сухарі, інші, хоч зголоднілі, розкошували, качались по траві і вдихуючи приємно задурюючий запах рослин, ще інші сплюхи — захропли ледви зсунувшись з коней. Коней і не розсідлували.

Через якийсь час кількох козаків виїхало далі у південно-східному напрямі. Вишукувати напрям козаки вміли не милячись по деревах і навіть по камінню, особливо козаки з лісистих околиць. Північний бік каміння, так само і стовбурів дерев поростав мохом. Віти дерев звичайно тягнуться у південний бік; гиляки від півдня виростають грубші і більше їх є, зокрема і листя від півдня виростає буйніше та зеленіше. Знаючи ці прикмети козаки ніколи не збивались з потрібного напрямку і в хмарний день чи вночи.

За годину козацька кінна армія знов заховалася в лісах. Стежники скрізь по лісі зіставили вказівки, кудою полки мали їхати; протісували кору дерев на відстані кільканадцятьох сяжнів одно від другого, так, що підїхавши до одного позначеного дерева, легко можна доглянути біліючий знак на дальшому. Чим далі, тим знаки ставали поплутані у ріжні сторони: доводилося оминати мочари й трясовини, що перетинали напрямок все частіше й частіше. Врешті полки увійшли в район карликуватих сосен, грунт став мокріший, стали загрузати до колін коні. Ще кількадесятків сяжнів і козацька кінна армія вперлася у поросле ріденькими кущами вільхи і низкими, не більше росту людини, хвоями величезне, на десятки тисяч десятин багнище. Ждали тут і вислані стежники...

Як оком доглянути скрізь дулася поросла осокою й мохом, усіяна купиною зелена пелена. Козаки розсипалися широкою лавою у пошуках сухіших місць, або хоч би й трясовин на твердшому ґрунті. Відходили поодиноко на кількадесять кроків від берега — і коло кожного творилася кругла западина, що швидко наповнялася водою. А мох довкруги западини подушкою здіймався вгору, наче краї лійки; все багнище на десятки сяжнів ходило ходором, рухалося мов живе, так, начеб десь там під пластом перегнилого моху і коріння пересувалися велетенські живі істоти, старалися видобутись наверх, на світ Божий... Довгими тичками козаки щукали ґрунту. Пробивали пласт моху і — тички зникали у безодні. Піша людина, перескакуючи з купи на купу, перейшлаб багнище без особливих трудноців. Але через ці трясовини мусіла переправитись козацька армія у силі восьмох тисяч коней, з обозом, гарматами, бочками куль і пороху.

Всі полки скупчилися на невеликому просторі перед багнищем. Овруцький полк вирядив кількадесять досвідчених козаків-поліщуків на розвіди, як багнище зашироке. Розвідчики пішли. Тоді наказано розсідлати коней.

Козаки не відпочивали. Гуртами, по десять - пятнадцять душ, збившись до купи, відходили далі від суха, випробовували міць мочарової пелени. Найшлись між козаками грамотії, що обчисляли вагу коня і возів. Вважали, що десяток людей важуть більше, чим кінь, а 15 більше чим наповнений хочаб залізом невеликий віз. Надвишка у вазі людей ішла в рахунок округлости кінських копит, чи коліс воза, які швидче прориватимуть мохову пелену, чим ноги десятка чи двох людей. Обчисляли, що вози і гармати можна буде перевозити самотужки по настилу з дерева й ломачча навіть не розгружуючи... Але, як зашироке багнище, і скільки тисяч круглякiв треба буде настелити — того не знали... (Дальше буде).

[43]) Розори — від розорювати — рівчак між загонами поля, — давне українське слово.

З КАМПАНІЇ ЗА ЧЕТВЕРТУ ВОЄННУ ПОЗИЧКУ

ОБОВЯЗОК І ЧЕСТЬ.

Нова фільма під наголовком "In Our Time" з польського життя пере і підчас війни представляє вірно характер, спосіб думання і сентимент пануючої польської кляси в особах одної графської родини. Ґраф, якийсь високий достойник польського уряду, братається перед війною з німецькими націстами на полюванню. Хотяй має великі посілости під Варшавою, „простий" нарід, який на нього працює, вважає як „мотлох" без привилеїв. Кузин ґрафа польський офіцир при вибусі війни голоситься до свого полку, але по дуже короткім часі являється ранений... дома на перинах. Як він дістався до дому і чому, якась дуже неясна справа. Вкінці ціла ґрафська родина, не вважаючи на заклик майора міста Варшави ставати до оборони міста, пакується на авто і гайда до... Румунії. Один тільки ранений офіцир під впливом своєї жінки анґлійки залишається до кінця.

Тільки про фільму. А тепер інший образок.

Дня 28. червня 1651 року коло міста Берестечка на Волині, прийшло до великої битви між українськими і польськими військами. Українське військо було розбите. Почався відворот, місцями безладний. Охороняти його залишилися невеличкі відділи козаків. Один такий відділ із 300 козаків окружили поляки, взивали до піддачі, прирікали дарувати життя, та козаки билися аж усі азгинули. Останній із них, тяжко поранений, як усі його товариші вже лежали мертві, скочив із окупу над річкою в човен і там боронився дальше. Противники переказали йому, що польський король поважає його хоробрість і дарує йому життя і волю. Та козак не піддався, згинув проколений списою.

Обовязок козака спід Берестечка був сповнений, коли усі його товариші полягли. Він сам не міг здержувати цілої армії. Його життя чи смерть, хоробрість чи зневіра — вже нічого не значили. Він всеж волів умерти, як прийняти ласку противника. Умер за свою козацьку честь.

Обовязок і честь — дуже собі близькі чесноти. На обовязковість людини складається і особиста честь і непохитність та вірність загальній справі. Безсмертні лицарі під Берестечком мали у собі почуття і обовязку і чести. Вони були свідомі свого власного достоїнства.

Ці обидві чесноти разом дають народам велич і могутність.

Нашим обовязком тут в Америці є всіма нашими засобами помагати нашій державі вийти побідною в тій війні в якнайскоршому часі. Одним з головних засобів є купно воєнних бондів.

Наша честь вимагає витривати в нашій пятьміліоновій кампанії до успішного кінця і завершити діло якслід.

Купуйте бонди за спеціяльними аплікаціями з українським наголовком і відсилати затверджений „рекорд ресіт" до:

UKRAINIAN AMERICAN WAR BOND DRIVE
847 N. FRANKLIN STREET
PHILADELPHIA 23. PA.

П. Д.,
з Пресового Комітету.

З Офісу Воєнних Інформацій у Вашиґтоні

ПИТАНЯ І ВІДПОВІДИ ПРО ПАЙКОВІ ЗНАЧКИ

(Друга серія).

Бюро Контролі Цін випустило серію питань і відповідей про те, як вживати монетних пайкових значнків в початку — коли господині при закупні харчів матимуть до діла з двома родами стемпсів.

До 20. березня споживачі купуватимуть пайковане мясо, товщ і приправлені харчі за старі жовті і зелені стемпси, які мають таку саму кількість пойнтів як все мали, і за нові — червоні і сині стемпси, з яких кожний вартує 10 пойнтів. На здачу вживатимуть монетні значки і однопойнтові зелені і жовті стемпси.

Після 20. березня, як всі старі стемпси вийдуть з ужитку, споживачі купуватимуть харчі виключно за червоні і сині десятьпойнтові стемпси, що находяться в четвертій воєнній пайковій книжці, і за однопойнтові монетні значки.

Питання і відповіді:

1. П. Скільки родів стемпсів я вживатиму сьогодні при закупі харчів?

В. Ви будете мати чотири роди; старі жовті і нові червоні, яких будете вживати при купні мяса і товщу, і старі зелені та нові сині, яких будете вживати при купні приправлених харчів.

2. П. Яка різниця у вартости пойнтів є між тими двома родами стемпсів?

В. Старі стемпси, які були в ужитку перед днем 27. лютого, мають ту саму вартість і тепер, цебто — 8, 5, 2, 1 — так, як є написано на стемпсах. Тільки нові — червоні і сині стемпси, які не були попередно в ужитку, матимуть вартість 10 пойнтів.

3. П. Чи є яка різниця в тім, як саме я повинна цих різнородних стемпсів вживати?

В. Нема ніякої. Але ви переконаєтеся, що для вас краще буде, як перше позбудетеся жовтих і зелених стемпсів.

4. П. Яку саме користь я буду мати з того, як перше позбудуся старих стемпсів?

В. Таку, що коли ви зужиєте, наприклад, жовті стемпси „У" і „З", то ви можете трету пайкову книжку відложити і йти на купно тільки з одною, четвертою пайковою книжкою.

5. П. А як в день 28. лютого мій крамар ще не буде мати монетних пайкових значків, то що тоді?

В. Нічого важного. Для того власне на якийсь час затримано в ужитку старі жовті і зелені стемпси. Можете їх вживати на те, аби заплатити крамареви потрібне число пойнтів. Якщо зайде потреба здачі, то він здасть вам однопойнтовими жовтими і зеленими стемпсами. Розуміється, що це тільки тоді, якби ваш крамар ще немав монетних пайкових значків.

6. П. Чи купуючи мясо, я можу одночасно вживати двоякого роду стемпсів, червоних і жовтих?

В. Розуміється. Як певного роду стемпси є в ужитку, то ви можете вживати їх, як тільки хочете. Так, як ви все робили.

7. П. Нащо введено в життя монетні пайкові значки?

В. На те, щоби замінити пайкові стемпси (8, 5, 2, 1-пойнтів) іншими, 10 пойнтовими, а монетні пайкові значки вживати на здачу, бо вони мають тільки однопойнтову вартість.

8. П. Як можу я дістати монетні значки?

В. Вам в цій справі зовсім не треба нічого робити. Монетні значки введено на здачу. Ви не журіться ними, купуйте харчі так, як все купували. Як трапиться, що купуючи пайковані харчі ви не будете мати точного числа пойнтів, то „ґросерник" здасть вам монетними значками.

9. П. Чи монетних значків буде можна вживати колинебудь?

В. Так. Вони будуть добрі на неограничений час, але було би добре, якби покупці мали їх на руках якнайменше. Коли на 20. березня скінчиться термін ужитку всіх зелених і жовтих стемпсів, то вам їх буде непотрібно. Ви будете мати до діла з четвертою воєнною пайковою книжечкою, з якої стемпси тяжко згубити. Але за те, лекше можна згубити монетні значки. Так, наприклад, як гроші, дрібні все лекше згубити ніж паперові. Для того власне буде непрактично мати їх багато на руках, бо згубивши монетний пайковий значок, ви тратите пайковий пойнт, якого неможна замінити.

10. П. Якщо я дістану в руки монетні значки, то як можу їх позбутися?

В. Можете позбутися в той спосіб, що дасьте їх крамареви. Наприклад, як ви купуєте якусь річ за 18 пойнтів, то даєте крамареви два 10 пойнтові стемпси, а він здає два однопойнтові монетні значки. Маючи їх в руках, ви можете колинебудь їх позбутися, купуючи — або щось таке, за що крамар вимагає два пойнти, або таку річ за яку треба дати 12 пойнтів. Тоді ви даєте крамареви 10 пойнтовий стемпс і два пойнтові монетні значки.

11. П. Чи 10 пойнтові стемпси матимуть більшу вартість, як попередно?

В. Ні. Вони матимуть майже таку саму вартість. Вигода буде в тім, що відтепер ви будете вживати менше стемпсів. Це і для вас буде лішпе, і для крамаря. Крім того, ваша пайкова книжка на довше вистарчить.

12. П. Як саме, на основі нового пляну, визначено різницю в числі пойнтів для купна приправлених харчів?

В. Різницю береться під увагу при настановленні вартости пойнтів. Перед днем 27. лютого ви мали на купно приправлених харчів 48 пойнтів місячно. Після системи, при вживанні монетних значків, будете мати два пойнти більше, цебто 50 пойнтів місячно.

13. П. Чи з стемпсами на мясо і товщ будуть робити так само?

В. Так. За старої системи, ви мали 32 пойнти на два тижні, а після нової, при вживанні монетних значків, ви будете мати 30 пойнтів на два тижні — два пойнти менше. Значить, що вартість мясних і товщових пойнтів пішла вдолину.

14. П. Чи я мусітиму носити при собі багато монетних значків?

В. Ні. Вам їх треба тільки на здачу. Як будете мати забагато, то віддайте їх „ґросерникови". Уважайте, що вам найбільше можуть нараз здати тільки девять монетних значків. Звичайно видають около пять, а при більшості закупів — менше ніж пять.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Гром. Семен Уґорчак з Брукдина, Н. Й., жертвував на видавництва Конґресового Комітету $100. На працю Конґресового Комітету зложили також: А. Федірко з Олифанту, Па., $3; А. Б. з Дітройту, Міш., $10; Евдокія Волошин з Джерзі Сити, Н. Дж., $5; Т. Грицик з Ембридж, Па., $1; Катерина Шемердяк з Шікаґа, Іл., $5; Український Народний Дім з Джерзі Сити, Н. Дж., $10; о. А. Уляницький $2.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

З праці Клюбу Воєнних Матерей.

Ще 19. вересня 1942 р. на зібранню Окружної Ради С. У. А. заложено Клюб Воєнних Матерей і тоді вибрано уряд в такому складі: предс. Юлія Бурак, заст. предс. Ольга Фостик, секр. Оксана Стасюк, заст. Анна Марич, кас. Людвіна Пеленська, заст. кас. Розалія Кісь. Контрольорки: Анна Бутрин, Емілія Рановська, Пелаґія Малиновська, Павлина Панамаренко. Головою до закупна річей до пакунків вибрана Марія Бабяк. Дотепер вписалося сто членок.

Під теперішню пору йде в нас праця для висилки пакунків святочних для наших вояків, що стоять по різних фронтах у збройній силі Америки. Досі вислано понад 200 пакунків із святочними побажаннями за море і до таборів у Злучених Державах. Багато річей дістали ми по гуртовній ціні через посередництво громадян Фостяків, а уряд і комітет для закупна працює від себе безкорисно вже другий рік. Окружна Рада С. У. А. дала нам поміч тим, що позичила була $50 на початок праці, але ми цю позичку сплатили.

На покриття коштів уладили ми кілька імпрез, як: свячене, забаву в карти, представлення, баль, пікнік, а в часі Різдва членки ходили по коляді. На зібранню 30. січня 1944. ухвалено, щоб відвідати ранених вояків у шпиталях „нейві" та у Велі Фордж і там доручити маленькі пакуночки як „писанку" для вояків від Українського Клюбу Воєнних Матерей. Для придбання фондів на таку ціль відбудеться в неділю 19. березня ще одна „кард-парті". У той самий день відбудеться виграшка на воєнний бонд.

Це підприємство уладжується, щоб можна більше придбати фондів і знов вислати дарунки з українськими писанками на Великодні Свята для наших вояків і пригадати їм, що надалі за них памятаємо.

Оксана Стасюк, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — З нагоди зближаючогося 40-літнього ювилею, екзекутивний комітет подає до відома всім членам Бр. св. Володимира, від. 130, що почавши від наступних зборів, котрі відбудуться в суботу, 11. березня, в 8. годині ввечір, пі д ч. 30 Іст 7. вул., буде виклад істор.і орґанізаційної і фінансової нашого Братства. Кожний член, що інтересується орґанізаційними справами, повинен бути присутний на всіх зборах, де буде мати нагоду фактично пізнати цілу історію розвою нашого Братства. — За уряд: П. Стахів, предс.; К. Коваль, фін. секр.; П. Підгайний, кас.; І. Серединський, рек. секр.

БРОНКС, Н. Й. — Звичайні збори Тов. Любов, від. 298, відбуваються кожної 3-тої суботи по першім, в год. 8. ввечір, в церковній галі, 1745 Вашингтон Еве. Уряд відділу на 1944 рік: Й. Сидор, предс.; І. Гуйало, фін. секр.-кас.; В. Морозович, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 12. березня, о 1. годині пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. — Уряд.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 11. березня, в укр. прав. галі, 675 Савт 19. вул., в годині 8. ввечір. Просимо членів прийти на збори на означений час, бо є деякі справи до полагодження. Просимо членів платити свої вкладки що місяця на зборах. Збори відбуваються в другу суботу по першім що місяця. — І. Болнар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 11. березня, в год. 7. ввечір, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс ул. Взиваємо всіх місцевих і позамісцевих членів бути на цих зборах і вирівнати свої вкладки. Маємо біжучі справи до полагодження. — За уряд: І. Сорока ст., предс.; І. Сорока мол., кас.; А. Хромяк, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо, що місячні збори Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, відбудуться в неділю, 12. березня, в 2. год. попол., в Українській Гали, 213 Скулмекер Еве., на 2. вул. Просимо всіх членів прийти і вирівнати довг. — За уряд: І. Фаль, предс.; П. Янковський, кас.; М. Куць, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Укр. Націон. Запомог. Тов. Дністер, від. 361, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в суботу, 11. березня, в год. 8. ввечір, в парох. домі св. Юра, 217 Іст 6. вул. Просимо всіх членів і члениць прийти на час. — За уряд: Я. Мірус, предс.; П. Кучма, фін. секр.; М. Малетич, рек. секр.; І. Галичин, кас.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, від. 210, повідомляє, що чвертьрічні збори відбудуться в суботу, 11. березня, в 8. год. ввечір, в гали 1243 Пюрітан Еве. Просимо всіх членів прийти на означений час і привести зі собою хоч по одному новому членови. — С. Завадовський, предс.; Т. Давидів, кас.; І. Франко, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що місячні збори відбудутся в неділю, 12. березня, в гали церковній при Ґрін і Сусекс ул., в годині 7. ввечір. Просимо членів прийти на збори і вирівнати свої місячні вкладки. Є важні справи до полагодження. Довгуючі члени будуть суспендовані, коли не заплатять свого довгу. — За уряд: М. Гречин, предс.; Н. Манорек, кас.; М. Курило, рек. секр.; М. Обуховский, фін. секр., 136 — 1st Ave., New York City.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 11. березня, точно в год. 7:30 вечером, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінґ ул. Просимо всіх членів бути на тих зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Напоминаємо довгуючих членів, щоб прийшли і вирівнали свої залеглости. Просимо членів не забувати за приєднування нових членів, як старших так і дітей. — За уряд: В. Питель, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

З ДРУГОГО КОНҐРЕСУ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(В ДНЯХ 22. і 23. СІЧНЯ 1944, В МІСТІ ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.).

(2)

Звіт Степана Шумейка, голови Українського Конґресового Комітету

Памятаючи це Конґресовий Комітет вислав меморіял до секретаря стейту Кордела Гола, перд його відїздом, в жовтні минулого року на потрійну конференцію в Москві. У меморіялі порушені справи України з таким змістом: 1) Обовязок українських американців подавати своїм урядовцям інформації про Україну, звідки походять їх батьки; 2) Невдоволення українців з їхнього нестерпного положення викликало все забурення у Східній Европі, а це знову було причиною загрози миру в цій частині світу; 3) Репресії проти українців в обох займанщинах до війни; 4) Змагання українців до волі і своєї державности від початку їхньої історії; 5) Опір українців проти націстівської інвазії; 6) Чого повинні надіятися українці від переможних Аліянтів безпосередно після теперішньої війни, на підставі Атлянтійського Чартеру. Усі ті точки меморіялу були підтверджені відповідними цитатами з різних документів.

Дальшим завданням Комітету є видавання Українського Інформативного Б ю л е т е н а, при помочі якого ми пробували б висвітлювати перед американською публичною опінією деякі важні питання, що відносяться до українського народу, як і до нас, американців українського походження, бо щодо цього є ще й досі багато баламути в американській пресі й в різних публікаціях. Ось та баламута є наслідком незнання відносин в Україні, а головно наслідком протиукраїнської пропаґанди з боку тих чинників, що не хочуть допустити до того, щоб і по цій війні понад 40-міліоновий український нарід міг зажити на своїх землях обєднано, свобідно й самостійно. Щоб помогти інформувати американську публичну опінію про те все, це є завдання цього бюлетину. Перше його число бюлетину вже вийшло, і має виходити дальше і постійно.

Останнім завданням, яке Конґресовий Комітет виконав, це скликання і приготовлення нинішного Другого Конґресу Американців Українського Походження. В першій мірі, Конґрес скликаний на те, щоб п о р а д и т и с я якнайкраще скоординувати і с к р і п и т и ще більше нашу участь у воєнних змаганнях Америки. При цій нагоді хочемо теж відсвяткувати 25-ту річницю проголошення злуки всіх українських земель в одну Соборну Незалежну Українську Державу.

Розуміється, щоб вести свою працю у користь Америки і в користь України, Конґресовий Комітет потребував і потребує далі від загалу не тільки моральної, але також і фінансової піддержки. Коли наш комітет зачав свою діяльність, він не мав ніяких фондів, навіть одного цента до розпорядимости. Але на його заклик наші люди почали жертвувати. До того часу касієр Комітету, отримав жертви на працю Комітету у сумі $1,337.95. З того розходи виносили $254.49.

Ось так велася праця теперішнього Українського Конґресового Комітету Америки. Певно, що великих розмірів праця не мала. Але це з зрозумілих причин. В першій мірі, наш Комітет не мав іще так дуже часу, щоб дійсно розвинути свою діяльність. Він був переорґанізований лише 4 місяці тому; а щоб самий його апарат пустити в рух потребувало часу. Дальше, праця Комітету була отруджена через брак відповідних сил, а особливо тих, котрих у нинішній час найбільше потрібно, а це є з молодшого покоління, бо так много з них служить при війську. Мені самому прийшло, поза звичайну роботу голови комітету, вести всю кореспонденцію в анґлійській мові; приготовляти меморіял до Гола, писати і видавати бюлетин; і взагалі виконувати всіляку муравлену працю, про котру не потрібно тут згадувати. А згадую за це тільки тому, що таке саме можуть сказати про свою працю деякі інші члени комітету.

Закінчуючи отсей короткий огляд праці Українського Конґресового Комітету, я бажаю подякувати українському комітетови за їх кооперацію. Рівнож бажаю заявити, що я вважаю великою честю нагоду очолювати як тут роджений і вихований американець з українського походження, цей наш Український Конґресовий Комітет, який як загальне репрезентативне тіло нашого громадянства старається помогти нашій вітчині Америці виграти ту війну, а розшматованій і окровавленій Україні помогти стати собрною і незалежною державою.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ROCHESTER, N. Y. — Meeting of the Taras Shevchenko Society, Branch 289, will be held Sunday, March 12, at the Ukrainian Hall on Goodman. Time of meeting is 2:30 P. M. All members are urged to attend as the Red Cross Drive will be discussed. All members are urged to attend the Taras Shevchenko Concert. Proceeds from the Concert will be turned over to the American Red Cross. — D. Korytko, Pres.; W. Hussar, Sec.; J. Yanus, Treas.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 11. березня, в год. 7:30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 212 Фултон ул. На порядку нарад справоздання контролі, принимання нових членів і інше. Не забудьте вписати свої діти. Суспендовані члени можуть бути приняті наново, коли заплатять свою залеглість. — За уряд: Я. Лещак, предс.; П. Пілат, кас.; П. Остапчук, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в середу, 15. березня, в 7.30 ввечір, в У. Н. Домі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — А. Бусько, рек. сеар.

ЧЕСТЕР, ПА. — Уряд Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться 12. березня, точно в 2. годині пополудні, в гали де звичайно. Буде справоздання контр. комісії за три місяці і інші важні справи до полагодження, тому просимо членів прийти на час. — Н. Бронецький, предс.; Т. Крика, кас.; Д. Яворський, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. Укр. Січ, від. 182, відбудуться в неділю, 12. березня, в годині 3. пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк. На порядку нарад є Тов. справи до полагодження. Тому обовязком кожного члена є бути на зборах. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої залеглі належитости, бо інакше будуть суспендовані. — О. Боднарчук, предс.; Г. Яськів, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 11. березня, в домі Укр. Громади при 23. і Бравн ул. Тому, що секретар має йти до праці вночи, то справи буде полагоджувати від 7. год. Минулих зборів започатковано збірку для „Свободи", а щоби дати нагоду кожному причинитись до цего дару, то ще на тих зборах будемо збирати. Не забувайте за свої обовязки. — О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; М. Туркот, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Подаємо до відома членам Тов. Любов, від. 45, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. березня, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул., в год. 2. пополудні. Просимо членів точно зійтись на збори і полагодити біжучі справи. З нагоди 50-літного ювилею У. Н. Союзу ведеться кампанія за приєднування нових членів. Нам призначено приєднати 30 нових членів. Тому просимо членів до співпраці в цім ділі. Саля в день зборів отворена від полудня. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; Т. Малик, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 934. Слим має розвязку.

Тарзанові товариші були здивовані, побачивши, як Тарзан вернувся до табору з 4 львами.

„Тепер ми мусимо навчити їх атакувати наших ворогів", говорив Тарзан.

„Якби ми мали націстичні уніформи, миб їх навчили скоро", сказав Д'Арнот.

„Це легко", засміявся Слим Джовнс; „Треба тільки піймати кількох націстів".